Spoleczno – gospodarcze uwarunkowania i konsekwencje wydluzania zycia ludzkiego w Europie Srodkowej w czasach nowozytnych

Perspektywy demograficzne województwa lubuskiego do 2035 roku

Zielona Góra 21.10.2010 r.

Proces konstrukcji prognoz demograficznych uwzglednia w swoim przebiegu zarówno teorie ludnosciowe jak i wykorzystuje obserwowane trendy w zmianach struktur i stanów ludnosci.

Sytuacja demograficzna województwa lubuskiego

- Województwo lubuskie jest najmniejszym pod wzgledem liczby ludnosci w kraju.
- Wedlug stanu na koniec 2009 roku ludnosc województwa stanowila 2,6% populacji Polski.
- Wskaznik urbanizacji w województwie lubuskim jest jednym z wyzszych wsród województw- ludnosc miejska województwa stanowila 63,6%.
- Analogiczny wskaznik dla Polski wyniósl 61,0%.

Podstawowe dane demograficzne dla województwa lubuskiego

Wyszczególnienie	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ludnosc ogólem (w dniu 31 XII)	1008472	1009168	1009198	1008520	1008481	1008962	1010047
Ludnosc miejska w %	64,7	64,2	64,1	64,0	63,9	63,7	63,6
Ludnosc w wieku - w %							
przedprodukcyjnym (0-17 lat)	25,5	21,7	21,1	20,5	20,1	19,7	19,4
produkcyjnym (18-59/64 lata)	61,5	64,8	65,4	65,7	65,8	65,9	65,8
poprodukcyjnym (60/65 lat i wiecej)	13,1	13,5	13,5	13,8	14,1	14,5	14,8
Mediana wieku	34,2	35,5	35,8	36,1	36,4	36,8	37,1
Przecietne dalsze trwanie zycia							
mezczyzni	69,2	70,1	70,2	70,4	70,3	70,5	70,7
kobiety	77,4	78,6	79,0	78,9	78,9	79,3	79,5
Dzietnosc kobiet	1,29	1,25	1,24	1,30	1,33	1,40	1,42
Przyrost naturalny	1118	932	780	1148	1344	1779	1719
Przyrost naturalny na 1000 ludnosci	**1,1**	**0,9**	**0,8**	**1,1**	**1,3**	**1,8**	**1,7**
Saldo migracji stalej na 1000 ludnosci	-0,6	-0,4	-0,6	-1,6	-1,2	-0,7	-0,5

Podstawowe dane demograficzne dla województwa lubuskiego

- W ostatnich latach istotnie zwiekszyla sie nadwyzka liczby urodzen nad liczba zgonów. Przyrost naturalny stal sie glówna determinanta przyrostu demograficznego w województwie. W 2008 r. poziom przyrostu ludnosci byl najwyzszym z notowanych w ostatniej dekadzie.
- Charakterystyczny dla województwa jest deficyt migracyjny; saldo stalej migracji pozostaje ujemne. W ostatnich latach istotnie zmniejszylo sie natezenie ruchów wedrówkowych ludnosci.

Podstawowe dane demograficzne dla województwa lubuskiego

- Obserwuje sie niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludnosci, swiadczace o starzeniu sie spoleczenstwa. Maleje liczba oraz udzial dzieci i mlodziezy w ludnosci województwa, jednoczesnie rosnie liczba oraz udzial osób starszych. W ciagu kilku lat pogorszyly sie relacje miedzypokoleniowe – w 2000 r. na 100 osób w wieku 65 lat i wiecej przypadalo blisko 182 dzieci, w 2009 r. – 132 dzieci.

Mediana wieku ludnosci w Polsce w 2009 r.

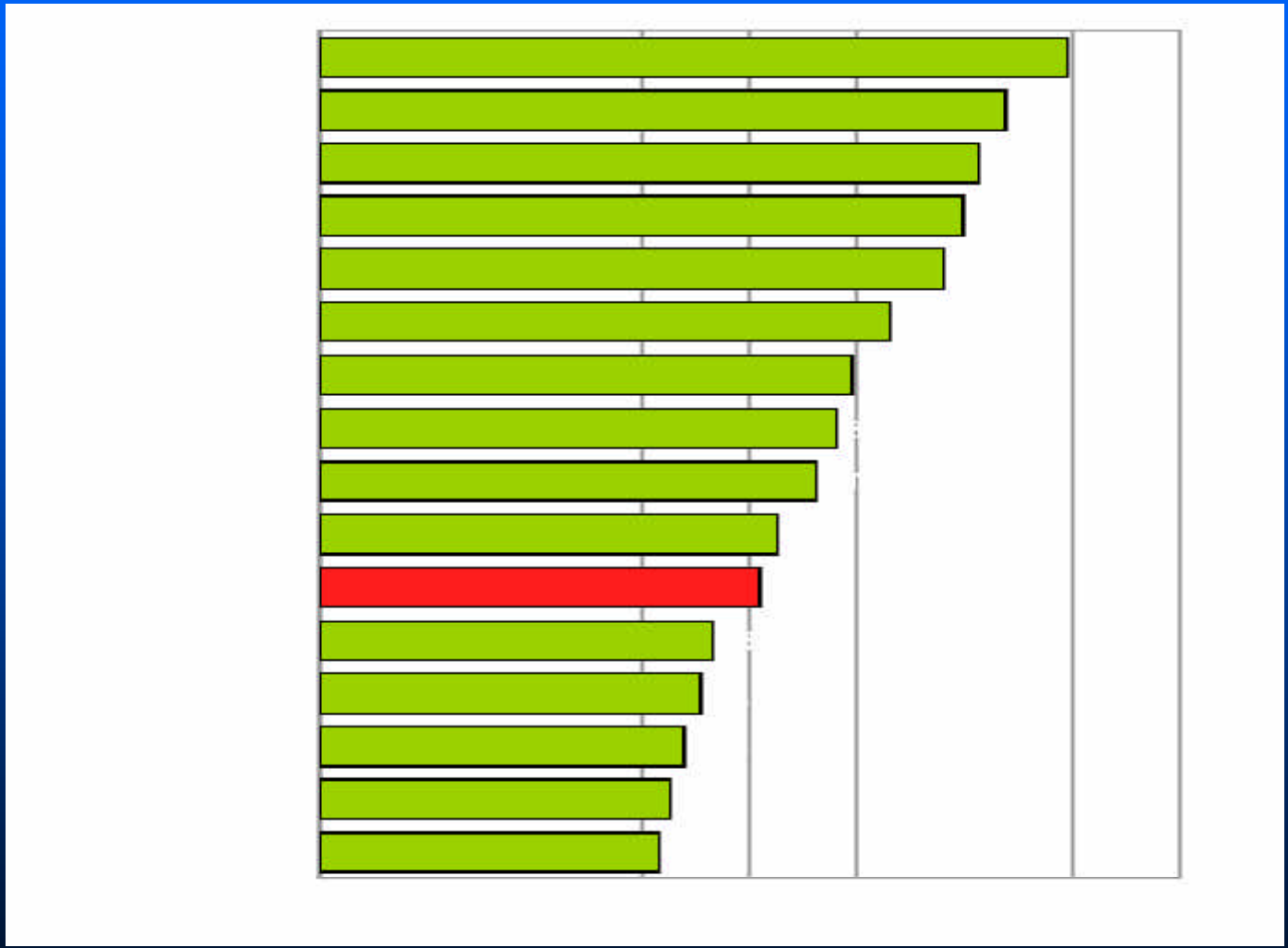

Podstawowe dane demograficzne dla województwa lubuskiego

- Wiek srodkowy mieszkanców województwa z roku na rok jest coraz wyzszy. W 2009 r. polowa ludnosci byla w wieku ponizej 37 lat i polowa w wieku 37 lat i wiecej.
- W porównaniu z innymi regionami ludnosc województwa lubuskiego jest stosunkowo mloda.
- Jednak na podstawie skali starosci demograficznej, populacje wszystkich województw nalezy uznac za bardzo stara, poniewaz wszedzie mediana wieku przekracza 35 lat

Proces starzenia sie ludnosci

Grupa	Mediana wieku w latach	Populacja sklasyfikowana jako :
I	15 - 19	bardzo mloda
II	20 - 24	mloda
III	25 - 29	starzeje sie
IV	30 - 34	zaawansowana w procesie starzenia sie (stara)
V	35 i wiecej	bardzo stara

Prognoza demograficzna

- W 2009 r. Glówny Urzad Statystyczny opublikowal najnowsza dlugookresowa prognoze demograficzna na lata 2008 – 2035,
- Zawierajaca informacje o przewidywanych zmianach w liczbie i strukturze ludnosci Polski, regionów i województw wedlug plci i wieku.
- Podstawa wyjsciowa konstrukcji prognozy byl stan ludnosci w dniu 31.12.2007 r., w podziale administracyjnym obowiazujacym w tym dniu.

Urodzenia zywe w latach 2003 - 2007

- Rok 2003 byl rokiem najnizszych – w powojennej historii – urodzen.
- Poczawszy od 2004 r. obserwujemy wzrost liczby urodzen.

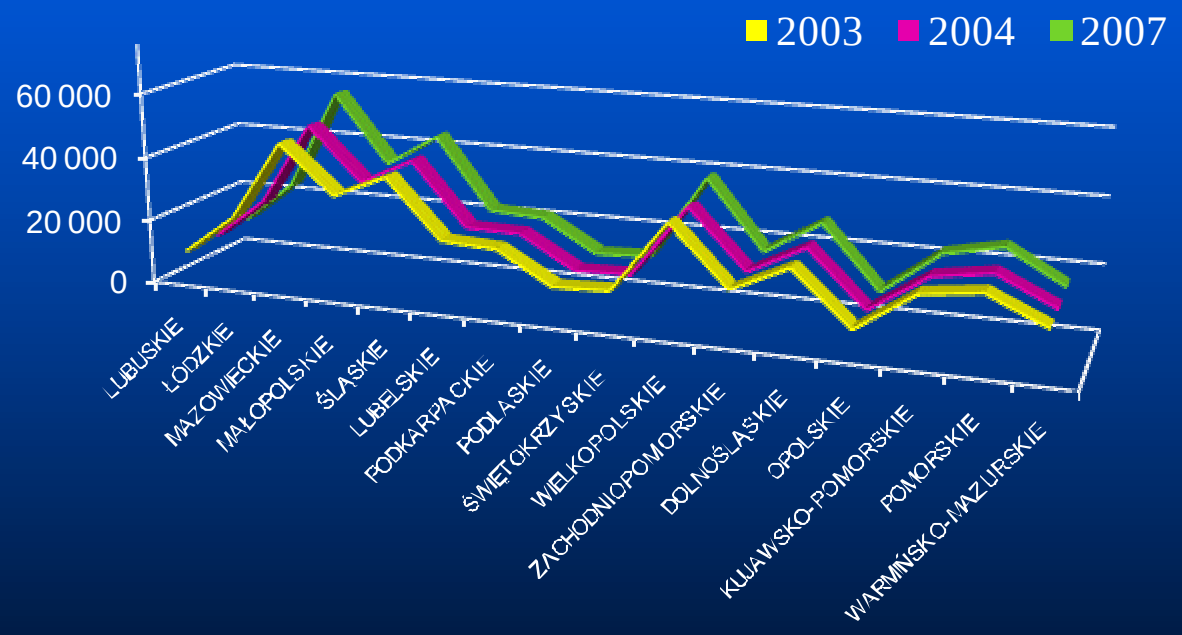

Prognozy demograficzne

- Wyniki obecnej prognozy wskazuja, ze do 2035 r., liczba ludnosci Polski bedzie systematycznie zmniejszac sie.
- Tempo tego spadku bedzie coraz wyzsze wraz z uplywem czasu.
- Ubytek liczby ludnosci w stosunku do 2007r. wyniesie w koncu horyzontu prognozy ponad 2,2 mln osób.
- Wedlug poprzedniej prognozy ludnosc Polski miala ulec zmniejszeniu o ponad 2,5 mln osób.

Zmiany stanów ludnosci województw w porównaniu do 2007 r. (w procentach)

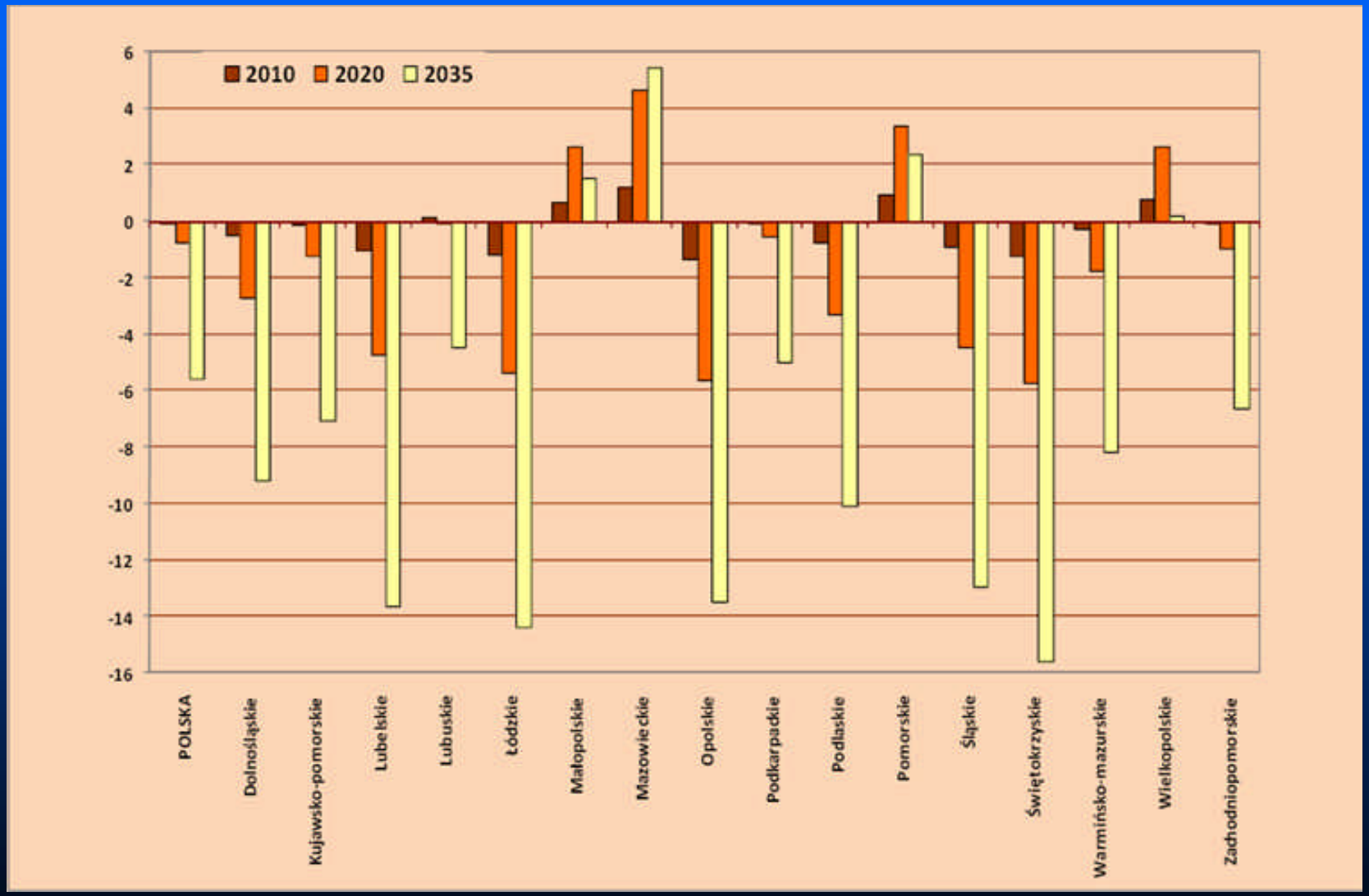

Zmiany stanów ludnosci

Liczba mieszkanców województwa lubuskie bedzie rosla do 2015 r., po okresie wzrostu wystapi spadek liczebnosci populacji. Do 2035 r. w województwie lubuskim liczba mieszkanców zmniejszy sie o 4,5% ponizej poziomu z 2007 r.

Dzietnosc kobiet

Nowy porzadek demograficzny, jaki uformowal sie i utrwalil w Europie w latach dziewiecdziesiatych charakteryzuje sie m. in.:

- znacznym obnizeniem plodnosci,
- wzrostem urodzen pozamalzenskich,
- rosnaca liczba rozwodów i zwiazków kohabitacyjnych.

Współczynnik dzietnosci w latach 1950 – 2006, Polska, miasta, wies.

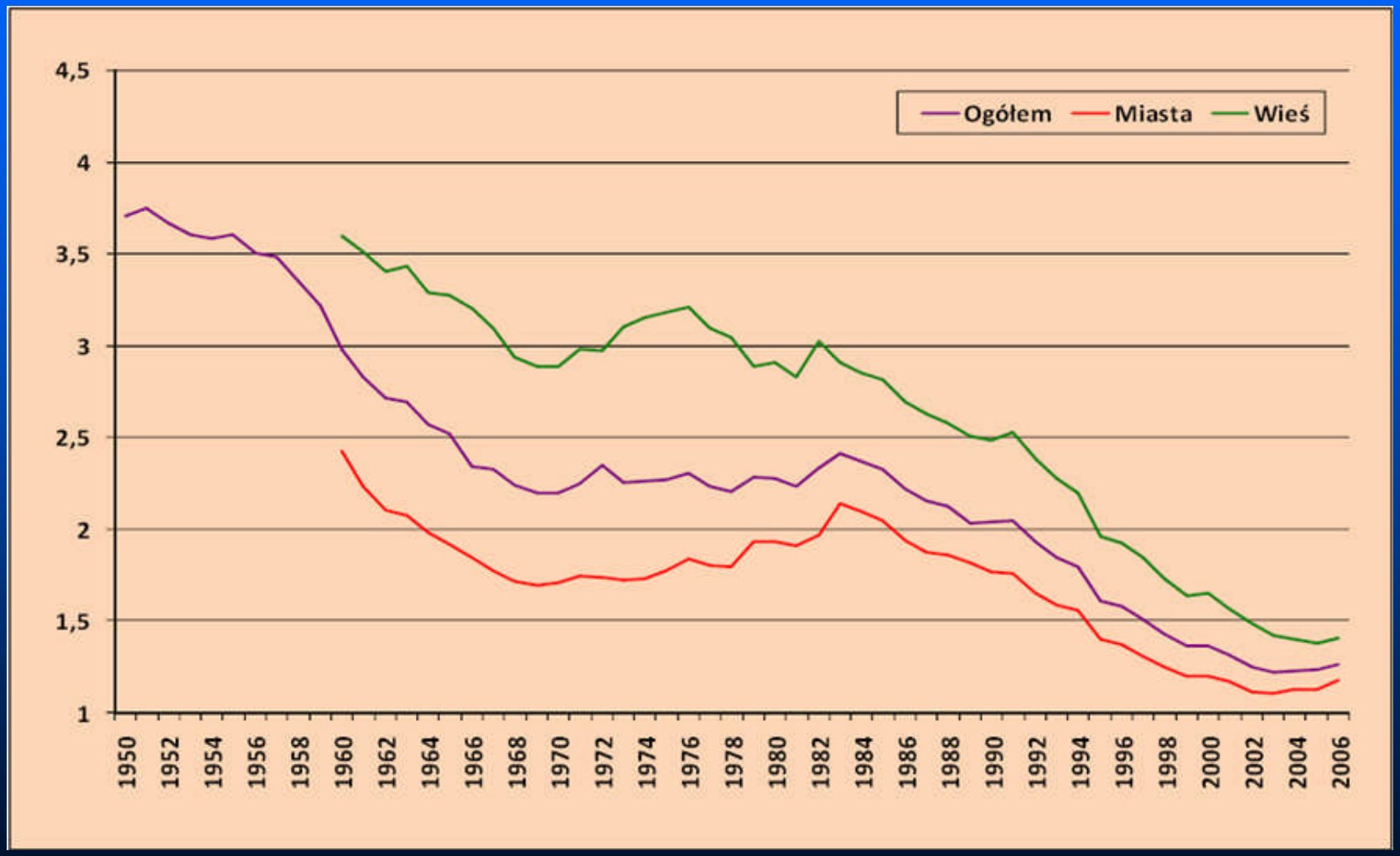

Dzietnosc kobiet

- Wspólczynnik dzietnosci ogólnej w województwie lubuskim w 2009 r. osiagnal wartosc 1,42 i byl wyzszy niz wskaznik notowany dla kraju, który ksztaltowal sie na poziomie 1,40.
- W nadchodzacych latach nie przewiduje sie radykalnych zmian jego wielkosci.
  Do konca 2035 r. wspólczynnik bedzie oscylowal wokól wartosci 1,50.
- Plodnosc polskich kobiet spadla ponizej poziomu gwarantujacego prosta zastepowalnosc pokolen
  - na jedna kobiete w wieku rozrodczym przypada mniej niz dwoje dzieci.

Wspólczynniki dzietnosci ogólnej w latach 2010-2035

Województwa	2010	2015	2020	2025	2030	2035
Polska	**1,38**	**1,43**	**1,45**	**1,45**	**1,45**	**1,45**
Pomorskie	1,54	1,57	1,58	1,57	1,55	1,53
Mazowieckie	1,43	1,48	1,50	1,50	1,49	1,49
Warminsko-Mazurskie	1,49	1,52	1,53	1,52	1,51	1,49
Wielkopolskie	1,45	1,50	1,51	1,51	1,50	1,49
Kujawsko-Pomorskie	1,44	1,48	1,49	1,49	1,49	1,48
Lubuskie	**1,42**	**1,46**	**1,48**	**1,49**	**1,48**	**1,48**
Lubelskie	1,41	1,45	1,47	1,47	1,46	1,46
Lódzkie	1,36	1,41	1,43	1,44	1,45	1,45
Zachodniopomorskie	1,40	1,44	1,46	1,46	1,46	1,45
Malopolskie	1,35	1,40	1,43	1,43	1,43	1,43
Podlaskie	1,37	1,41	1,43	1,44	1,44	1,43
Dolnoslaskie	1,31	1,36	1,39	1,41	1,42	1,42
Slaskie	1,27	1,33	1,37	1,38	1,40	1,41
Podkarpackie	1,31	1,35	1,38	1,39	1,39	1,39
Swietokrzyskie	1,28	1,33	1,36	1,37	1,38	1,39
Opolskie	1,13	1,20	1,25	1,28	1,31	1,34

Liczba urodzen zywych na 1000 kobiet wedlug grupy wieku w województwie lubuskim

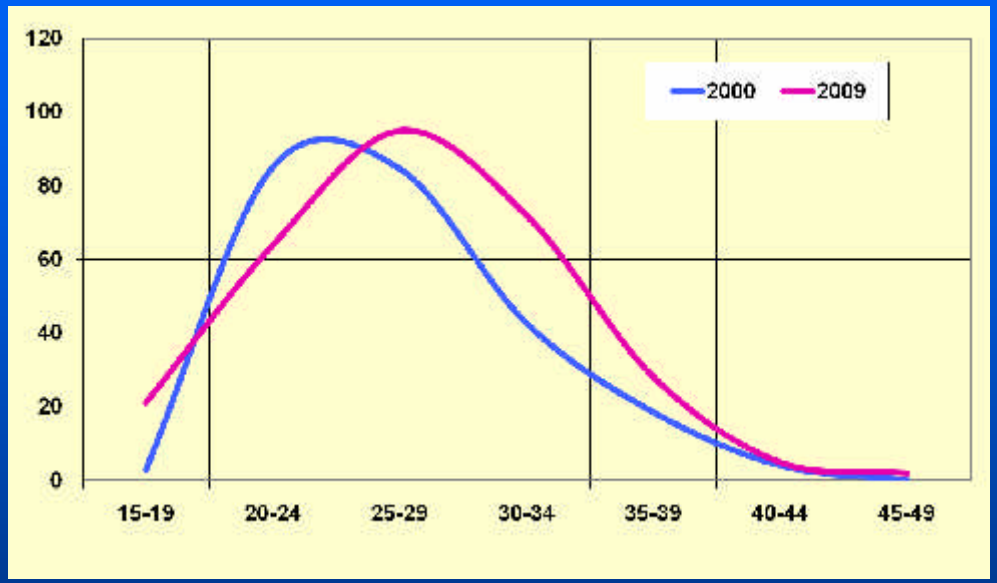

Postepujacemu, do 2003 r. spadkowi bezwzglednej liczby urodzen, towarzysza przeksztalcenia wzorca plodnosci wedlug wieku, polegajace na przesuwaniu wieku najwiekszego natezenia urodzen do starszych grup, co oznacza odkladanie urodzen w czasie.

Trwanie zycia i umieralnosc

- Od ponad 15 lat w Polsce obserwuje sie staly spadek natezenia umieralnosci.
- Przyjeto zalozenie, ze przecietne trwanie zycia w Polsce w 2035 roku bedzie zblizone do wielkosc osiaganych w krajach rozwinietych 21 - 22 lat wczesniej.
- Oznacza to, iz dosc gwaltowny – w latach 90-tych - spadek natezenia zgonów ulegnie pewnemu wyhamowaniu.

Przecietne trwanie zycia w województwie lubuskim

Trwanie zycia i umieralnosc

- Popularyzacja prowadzenia profilaktyki zdrowotnej, propagowanie aktywnego wypoczynku, lepsze odzywianie, zmiany struktury wyksztalcenia ludnosci - to czynniki, które maja wplyw na obnizenie poziomu umieralnosci.
- Na korzysci osiagane z tego tytulu wplywac bedzie – dzialajace w odwrotnym kierunku – szybkie starzenie sie ludnosci.
- W 2009 r. przecietny wiek, jakiego dozyl lubuski mezczyzna wyniósl 70,7 lat, kobieta – 79,5. Róznica pomiedzy przecietnym trwaniem zycia mezczyzn i kobiet wyniosla 8,8 lat, co wskazuje na wysoka nadumieralnosc mezczyzn.
- W przyszlych latach ta róznica bedzie sukcesywnie malec i w 2035 r. spadnie do poziomu 6,4 lat.
- Równoczesnie wydluzac sie bedzie dlugosc trwania zycia dla obojga plci.

Trwanie zycia w latach 2009[a)], 2010 - 2035

Województwo	2009	2010	2015	2020	2025	2030	2035
MEZCZYZNI							
Polska	71,5	71,4	72,3	73,4	74,6	75,8	77,1
Lubuskie	70,7	70,7	71,7	72,9	74,1	75,4	76,8
KOBIETY							
Polska	80,1	79,8	80,2	80,8	81,5	82,2	82,9
Lubuskie	79,5	79,2	79,8	80,4	81,1	81,8	82,5

a) dane rzeczywiste

Proces starzenia sie ludnosci

Procesem starzenia sie ludnosci nazywamy wzrost udzialu osób starszych w ogólnej liczbie ludnosci.

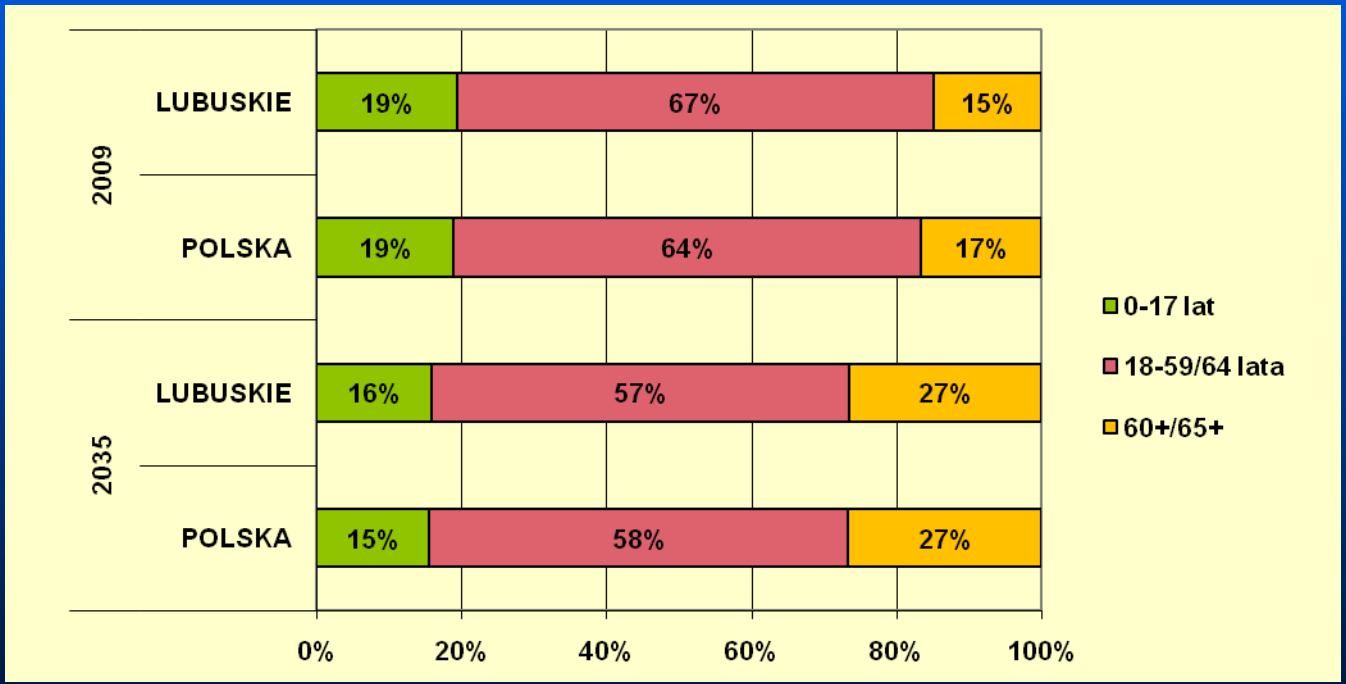

Starzenie sie ludnosci

- Obecnie na 1 emeryta przypadaja wiecej niz 4 osoby (4,4) w wieku aktywnosci zawodowej.
- W 2035 r. juz niemal 2 osoby (2,2) w wieku zdolnosci produkcyjnej beda przypadac na 1 emeryta.

Prognoza ludnosci województwa lubuskiego wedlug plci i grup wieku

(2009 r. – dane rzeczywiste)

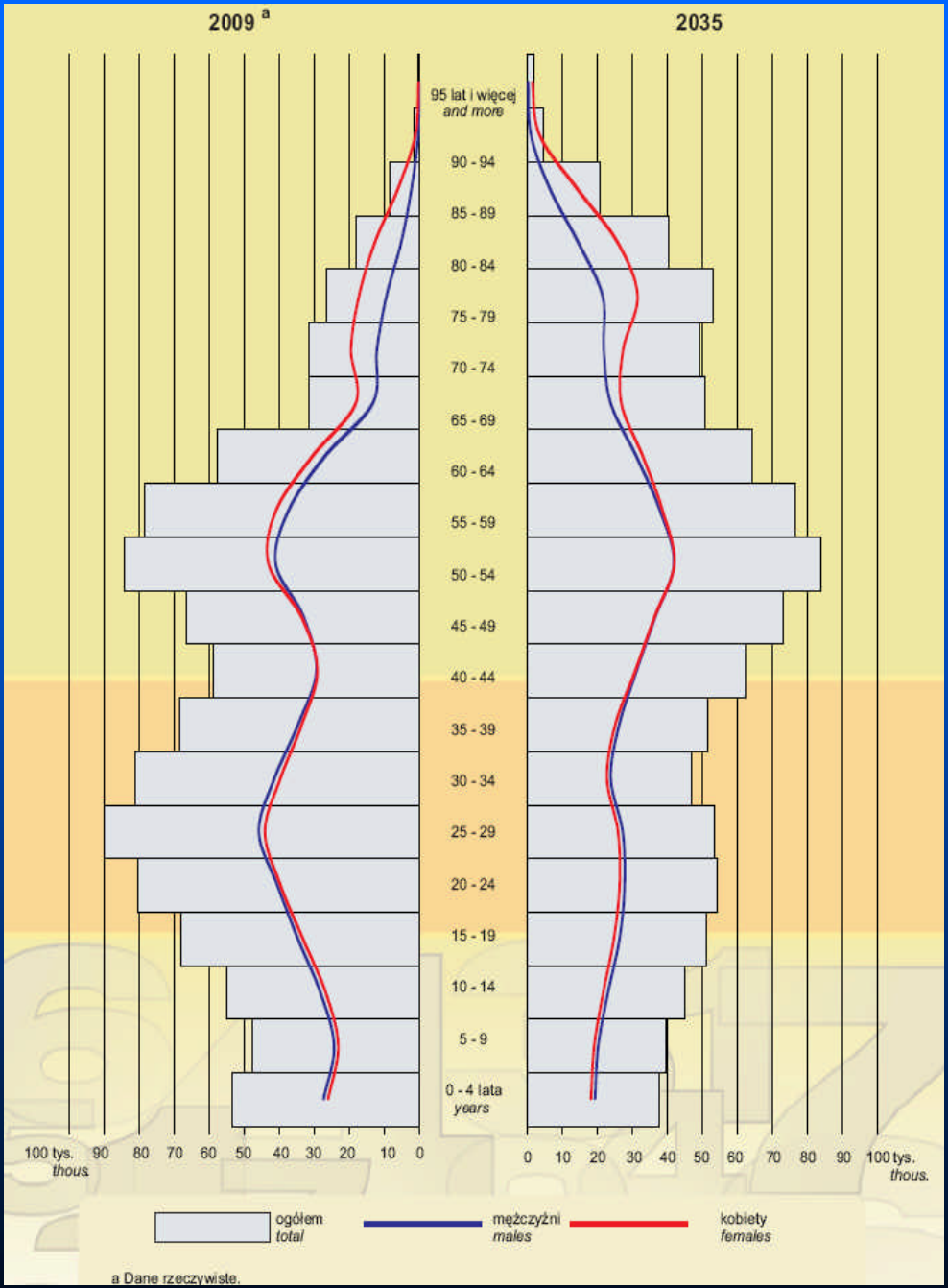

Starzenie sie ludnosci

- Starzenie sie populacji – to zmiana profilu struktury ludnosci wg wieku i plci, oznacza dlugofalowy proces zwiekszania sie udzialu ludnosci w starszym wieku w calej populacji, kosztem udzialu osób mlodych.
- Wedlug prognozy wspólczynnik obciazenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. dzieci i mlodziezy do lat 18 oraz osób w wieku emerytalnym, czyli kobiet w wieku 60 lat i wiecej oraz mezczyzn w wieku 65 lat i wiecej) pozostanie do 2010 r. na obecnym poziomie - 52 osoby na 100 osób w wieku produkcyjnym, nastepnie bedzie sukcesywnie wzrastac, osiagajac w 2020 r. poziom 68, a w 2035 r. – 74 osoby.

Podsumowanie

- Od 2015 r. liczba ludnosci województwa lubuskiego bedzie systematycznie zmniejszac sie, a tempo tego spadku bedzie coraz wyzsze w miare uplywu czasu.
- Postepowac bedzie proces starzenia sie spoleczenstwa.
- W 2035 r. co czwarty mieszkaniec województwa lubuskiego bedzie w wieku 65 lub wiecej lat.

Prognozy demograficzne

- Ostrzegawcza funkcja prognoz zapewnia mozliwosc podjecia odpowiednich dzialan zaradczych ze znacznym wyprzedzeniem, co moze zaowocowac znaczacym zlagodzeniem spoleczno-gospodarczych skutków niekorzystnych struktur demograficznych w przyszlosci.

Dziekuje za uwage.

mgr Elzbieta Groch
Urzad Statystyczny w Zielonej Gorze